

ZONA EUROPEANĂ DE CERCETARE

Belgia, Bruxelles, 11 – 13 Noiembrie 2002

Între 11 și 13 noiembrie 2002, Comisia Europeană a organizat la Bruxelles, în Belgia, o conferință pentru a marca lansarea **Programului Cadru Șase pentru cercetare**, program care se va desfășura între 2002 și 2006.

Această conferință a avut următoarea structură de desfășurare:

- **Sesiuni plenare:** aceste sesiuni s-au adresat celor care au dorit să cunoscă prioritățile principale în Programul Cadru Șase, precum și care sunt activitățile legate de resursele umane și mobilitate, proprietatea intelectuală ș.a;
- **Sesiuni practice:** aceste sesiuni au fost organizate în fiecare zi, cu aceleași obiective legate de modul de participare în Programul Cadru Șase;
- **Forumul participanților:** aceste sesiuni au fost organizate chiar de către participanți, în conformitate cu apelurile pentru formularea de propuneri;
- **Expoziție:** a fost organizată o expoziție impresionantă, conținând peste 150 de standuri, care au prezentat proiectele de interes, finanțate de către Uniunea Europeană. La acestea s-au adăugat acțiunile prezentate de 65 de organizații de cercetare;
- **Presa:** în fiecare zi, a fost editat un ziar conținând informații despre evenimentele marcante; tot zilnic au fost prezentate câte două comunicate de presă.

Sesiunile plenare, organizate câte patru în fiecare zi, au avut ca subiecte:

- **Sustainable development** cu masa rotundă dedicată “The interplay among environment, transport and energy: the role of European research”;
- **Life sciences: genomics and biotechnology for health** cu masa rotundă cu subiectul “Genomics: from basic knowledge to real Applications”;
- **Information society technologies** cu masa rotundă dedicată “A multidisciplinary view of IST: what it gains from, and what it provides to, other research disciplines”;
- **Citizens and governance in a knowledge-based society**
- **Research and innovation** cu masa rotundă dedicată “Research & innovation issues in university-industry relations”;
- **European regions: key actors in research and innovation** cu masa rotundă având ca subiect “Realising the potential of European regions for research and innovation in Europe: issues and options”;
- **Candidate countries: a challenge for integration** cu masa rotundă dedicată “Candidate country integration - impact on Europe's RTD capacity”;
- **Science and society** cu masa rotundă dedicată “Communicating science”;
- **Scientific support for Community policies** cu masa rotundă dedicată “Improving the knowledge base for policy: what implications for research?”;
- **Human resources and mobility**
- **Nanotechnologies, multifunctional materials and new processes** cu masa rotundă dedicată “The challenges of industrial research: knowledge, sustainability and society”;
- **Aeronautics and space** cu masa rotundă dedicată “European Aerospace on the Global Scene”;
- **Food quality and safety** cu masa rotundă dedicată “Quality food production for Europe – harnessing the research potential”;
- **Co-ordination of research policies and activities;**
- **European research in a global context** cu masa rotundă dedicată “A new global partnership”;
- **The JRC: your partner in European research - what's in it for you?**
- **The role of SMEs in European research;**
- **Infrastructures for the European research area.**

La două dintre sesiunile plenare, în cadrul cărora s-au organizat și mese rotunde, au făcut prezentări și Marius Piso, Director Executiv al Agenției Spațiale Române, în cadrul “*The challenge of research in the 21st century*” și Rolanda Predescu, Director General Adjunct în Ministerului Educației și Cercetării, în cadrul “*Candidate country integration – impact on Europe's RTD capacity*”.

Sesiunile practice au fost găzduite de două săli (Arrhenius și Walton) și au avut ca scop să dea cât mai multe amănunte legate de modul de participare la Programul Cadru Șase, să răspundă întrebărilor formulate de participanți. Din partea Comisiei Europene, au fost prezenți mai mulți experți specializați în proiecte integrate, rețele de excelență, mobilitate, care au dat detalii și asupra modului în care în care se evaluează propunerile, care sunt regulile de participare și cele contractuale.

Forumul participanților s-a desfășurat prin organizarea a 81 de acțiuni ale participanților, în paralel cu Sesiunile plenare. Scopul acestor acțiuni a fost acela de a permite "adevăraților actori" (cercetătorilor din sectorul industrial, utilizatorilor de rezultate ale cercetării, factorilor de decizie, altor lucrători din domeniu sau domeniile afectate de rezultatele științifice) să propună și să participe la discuții și schimburi de idei pe subiecte nelegate în mod necesar de Programul Cadru. Participarea la organizarea acestor acțiuni s-a făcut pe baza unui Apel de propuneri, lansat în martie 2002, la care s-au primit 250 de propuneri din care selecția s-a făcut pe baza următoarelor criterii: interesul potențial al comunității științifice, dimensiunea europeană/internațională, relevanța pentru societatea europeană și participarea tinerilor cercetători.

Concluzii

În ideea creșterii eficienței și a evitării riscului duplicării sau dispersiei eforturilor de cercetare, cel de al Șaselea Program Cadru pentru cercetare se va concentra în cea mai mare parte pe șapte domenii principale. Aceste domenii prioritare sunt domenii care oferă un potențial considerabil în contextul economiei și societății bazate pe cunoaștere. Prin concertarea eforturilor se poate obține valoare adăugată reală prin încurajarea complementarității și multidisciplinarității, a capacităților științifice și tehnologice.

I. Științele vieții, genomică și biotehnologii pentru sănătate (www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/genomics.htm)

Obiective

- Să ajute exploatarea la nivel european, prin metoda integrării eforturilor, a rezultatelor obținute, în decodificarea genomului organismelor vii, în particular, în beneficiul sănătății publice și pentru sporirea competitivității biotehnologice la nivel european. Această cercetare va avea impact în domenii cum sunt mediul și agricultura.
- Să producă cunoștințe de bază de la etapa de aplicație (instrumente noi de diagnosticare și tratament pentru combaterea bolilor încă nerezolvate și reprezentând piețe potențiale importante).
- Să combată, în particular în domeniu clinic, cancerul, bolile copiilor, bolile asociate înaintării în vârstă și bolile legate de sărăcie.

Suport de cercetare

Acțiunea se va desfășura pe două domenii principale:

1. Genomică avansată și aplicații pentru sănătate,
2. Combaterea bolilor majore.

Buget: 2 255 milioane euro

II. Tehnologiile Societății Informaționale"

(www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/information_society.htm)

Obiective

- Să stimuleze, în Europa, dezvoltarea tehnologiilor hardware și software și a aplicațiilor ca nucleu al creării societății informaționale.
- Să sporească competitivitatea industriei europene și să dea cetățenilor din toate regiunile Europei șansa de a beneficia de dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere.

Suport de cercetare

Acțiunea se va desfășura pe patru domenii tehnologice prioritare:

1. reintegrarea cercetării în zone tehnologice de interes prioritar pentru cetățeni și afaceri;
2. infrastructuri de comunicație și de calcul;
3. componente și micro sisteme;
4. management informational și interfețe.

Buget: 3 625 milioane euro

III. Nanotehnologii și nanoștiințe, materiale multifuncționale bazate pe cunoaștere și procese și dispozitive noi de producție” (www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/nanotechnologies)

Obiective

- să ajute aprovizionarea Europei cu masă critică de capacitate de dezvoltare și de exploatare a acelor tehnologii înalte care stau la baza produselor, serviciilor și proceselor de producție de viitor, care se bazează în esență pe cunoaștere;
- să dezvolte materiale inteligente pentru aplicații în sectoare cum sunt transporturile, energia, electronica și biomedicina care reprezintă o piață potențială de mai multe miliarde de euro;
- să dezvolte sisteme flexibile, integrate și curate, care necesită un efort substanțial de cercetare în aplicarea de noi tehnologii de producție și management.

Suport de cercetare

Acțiunea va fi concertată pe trei domenii importante:

1. Nanotehnologii și nanoștiințe,
2. Materiale multifuncționale bazate pe cunoaștere,
3. Metode și procese de producție.

Buget: 1 300 milioane euro

IV. Aeronautică și spațiu” (www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/aeronautics.htm)

Obiective

- Să îmbogățească, prin integrarea eforturilor de cercetare, bazele tehnologice și științifice, care fundamentează și sporesc competitivitatea aeronauticii europene și industriei spațiului.
- Să ajute în exploatarea potențialului de cercetare european în acest sector, cu un punct de vedere asupra îmbunătățirii siguranței și protecției mediului.

Suport de cercetare

Acțiunile comunitare se vor desfășura pe două coordonate:

1. Aeronautică
2. Spațiu

Buget: 1 075 milioane euro.

V. Siguranța și calitatea hranei” (www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/food_safety.htm)

Obiective

- Să stabilească baze științifice și tehnologice integrate, pentru a se dezvolta o producție adecvată mediului și lanțuri de distribuție pentru hrană sigură, sănătoasă și variată.
- Să îmbunătățească înțelegerea legăturii între hrană și sănătate.
- Să controleze riscurile asociate hranei, în conexiune cu instrumente biotehnologice și rezultate ale cercetării genomice.
- Să controleze riscurile asociate schimbărilor mediului.

Suport de cercetare

Acțiunea va acoperi următoarele domenii:

- Metode de producție și procese (inclusiv cunoașterea biotehnologiilor).
- Epidemiologia bolilor legate de hrană și a alergiilor, incluzând metode de analiză a alergiilor provenite de la produsele alimentare, în particular, impactul dietei asupra sănătății copiilor.
- Impactul produselor alimentare noi apărute, ca urmare a rezultatelor cercetărilor în diverse domenii asupra sănătății.
- Procesele de “trasabilitatea” de-a lungul lanțului de producție, legate în particular de GMO și produse similare.
- Metode de analiză, detecție și control al contaminărilor chimice și cu microorganisme patogene, existente sau potențiale.
- Riscurile de sănătate, asociate mediului (chimice, biologice și fizice) legate de lanțul de hrană (incluzând riscurile cumulative ale substanțelor autorizate, căilor de transmitere către ființele umane, efectele pe termen lung și expunerea la doze mici, impactul asupra grupurilor vulnerabile, în special asupra copiilor), impactul dezastrilor ecologice și a poluării hranei.

Budget: 685 milioane euro

VI. Dezvoltare durabilă, schimbare globală și ecosisteme

Obiective

- Dezvoltarea, diseminarea și adoptarea de tehnologii inovative și soluții durabile în producerea și consumul de energie.
- Dezvoltarea și introducerea de sisteme de mobilitate competitive, sigure, prietenoase pentru transportul de pasageri și de bunuri, incluzând toate formele de transport de suprafață.
- Îmbunătățirea înțelegerii și estimarea capacităților în ceea ce privește schimbarea globală, ecosistemele și biodiversitatea precum și crearea de modele noi de management.

Suport de cercetare

Se va acționa în trei direcții:

- Sisteme durabile de energie (Sustainable energy systems),
- Transporturi durabile de suprafață (Sustainable surface transport),
- Schimbarea globală și ecosisteme (Global change and ecosystems).

Buget: 2 120 milioane euro

VII. Cetățenii și guvernarea într-o societate bazată pe cunoaștere (www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/citizens_governance.htm)

Obiective

- Să mobilizeze capacitățile de cercetare europene în domeniul economic, politic, social și umanist pentru îmbunătățirea înțelegerii societății bazată pe cunoaștere.
- Să dea o imagine sănătoasă și diversificată asupra noilor forme de relații între europeni și între europeni și instituțiile europene.
- Să studieze și să administreze abordările specifice societății, la care știința poate să dea răspunsuri.

Suport de cercetare

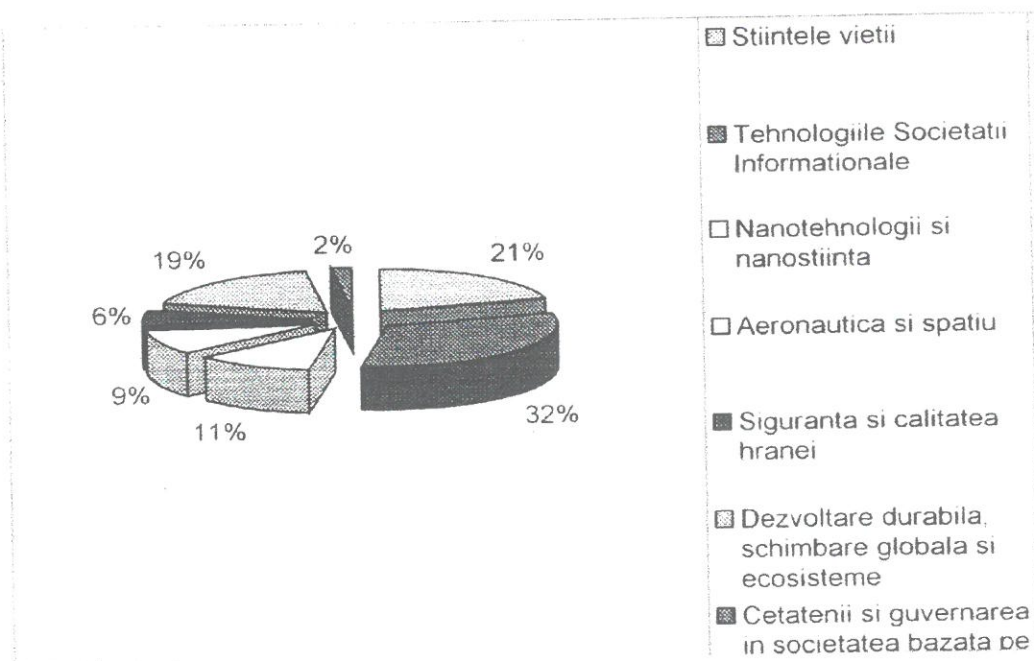
Ațiunea se va desfășura pe două mari domenii:

- Societatea bazată pe cunoaștere și coeziunea socială;
- Cetățenie, democrație și noi forme de guvernare.

Buget: 225 milioane euro

Noul Program Cadru este structurat pe trei niveluri: **concentrarea și integrarea** cercetării de la nivel european, **structurarea** Zonei Europene de Cercetare și **întărirea**¹ fundamentelor sale.

Alocarea bugetului² (11,3 miliarde euro) între domeniile prioritare este următoarea:

¹ Acestei coordonate i s-au alocat **320 milioane euro**. Ea are ca scop principal să acționeze în ideea întăririi, deschiderii și coordonării între programele naționale, element cheie care constituie, de fapt, nucleul ambițiilor oricărei *Zone Europene de Cercetare*.

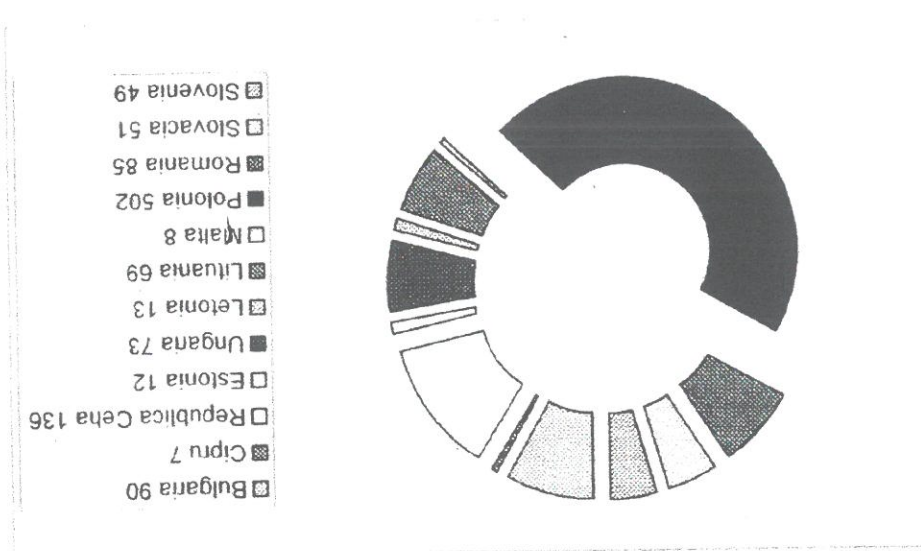
² În conformitate cu *RTD info Special edition Sixth Framework Programme November 2002*, p. 3.

- **Suportul tradițional**

Inovațiile aduse de Programul Cadru Șase nu constau în exinderea politicilor “orizontale” clasice, prin care vor fi alocate 5,9 miliarde euro. Acest ajutor se va adresa, în principal, sporirii resurselor umane și mobilității – un domeniu crucial pentru *Zona Europeană de Cercetare* – a măsurilor specifice (cercetare cooperativă și colaborativă) pentru întreprinderile mici și mijlocii, și va sprijini cooperarea internațională, infrastructurile de cercetare, studiile pentru anticiparea cerințelor Uniunii Europene în ceea ce privește știința și tehnologia și misiunea Joint Research Center (în principal, pentru a sprijini politica comunitară).

Față de cele șapte tematici prioritare, Programul Cadru Șase include un al optulea sector de cercetare, cel al siguranței nucleare, în conformitate cu responsabilitățile Uniunii Europene din cadrul Tratatului Euratom. Acest sector are un buget de 1,2 miliarde euro, 80% din el fiind alocat dezvoltării proiectului internațional ITER, restul fiind pentru managementul nuclear, radioprotecție și activităților din acest domeniu ale Joint Research Center.

- Până acum, interesul exprimat este concretizat într-un număr de 8.556 de Expresii de Interes, care au fost reținute din aproximativ 12.000 trimise, formulate ca urmare a inițiativei Comisiei Europene din primăvara aceasta, de a testa prioritățile Programului Cadru Șase. Aceste Expresii de Interes pot fi consultate la adresa http://eoi.cordis.lu/search_form.cfm. Rezultatele unei analize sumare sunt următoarele:
 1. Două treimi dintre acestea se referă la proiecte integrate, sugerând, astfel, că noul concept de rețele de excelență mai trebuie încă să fie explicat.
 2. Există un echilibru relativ între sectoare.
 3. Două sectoare, *dezvoltare durabilă și cetățenii și guvernarea* au constituit subiectul unui număr foarte mare de propuneri.
 4. Există un număr mare propuneri de la țările candidate, reprezentând aproximativ 15% din cele ale țărilor membre.
 5. România a participat cu un număr de 85 de Expresii de Interes.

- **Toate țările vor participa în competiție cu drepturi egale.**

dr. mat. Angela Ioniță

*Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare
în Informatică – ICI București*